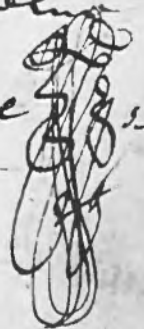

peerden

In rentfeste van Derfame vromme
 onse lieve besunderen vly senden b
 gnevbemestens van gedunt vplac
 van plarracke van gaver doorlustigste
 goocherday van vuy ^{vuy} octob. 1611. ort
 sturk van hantday der vevday gageden
 In naeme van van vlaguy der zelme
 gneve doorl. gooch. ordonnivy vnder
 bebelende tzelme plarracke vort kont
 van sonder vertrent te vublickeny in
 vchondersgondinget van drey te vproceden
 tegay donsga vorseme by vperutur van
 vreny daverfume bag vey in / gnevmede
 b in vrgut van vlmvchtigey bebelen
 tot vvermunde day vuy vromend
 1612

Stadthonder Cantzelaer
 in vharday dag fort handomb
 volve in vscantstogare
 vntagely

vverordonnay van zelme
 Fran kerckhoue 28 15

ORDINANCIE
ENDE
RIGLEMENT,
WAER NAER HVNNE

Hoocheden ordineren eenen:eghelijck hem sal heb-
ben te reguleren/ int innebrengen Lande Weerden
van Hollandt/ende d'andere ghebnieerde
Prouincien op den bodem van hun-
nen Lande van Gelderland.

TOT BRVESSEL;
By Rutgeert Belpius ende Ghebzecht Anthoon/ Boeck-
druckers vanden Houe / inden gulden Arent by
t'Hoff / Anno 1611.

ORDINANCE

AND

RESOLUTION

of the Board of Directors
of the [illegible] Company
relating to the [illegible]
of the [illegible] [illegible]

WITNESSED my hand and the seal of the [illegible] Company
this [illegible] day of [illegible] 19[illegible]

BY DE EERTZHERTOGHEN.

In de eersten / dat alle de ghene / nle-
 mant wt gheschepden / die eenighe Peerden
 wt Hollandt / ende ander ghevmeerde Pro-
 uincien sullen brenghen op den bodem van
 Gelderlant / sullen ghehouden zijn zoo haest
 zy met hunne Peerden ende Deulens inden vooz. Lande
 van Gelte arruieren / de selue te leyden ende te vertoonen
 aen onsen Collecteur oft Pachter / daertoe ghestelt / oft te
 stellen / op de eersten oft andere plaetsen / by hem daer toe
 te verkiezen / om aldaer verlicet te worden / sonder dat pe-
 mant eenighe peerden / sonder licent betaelt te hebben / sal
 moghen dooz Gelderlant ryden / onder het decysel dat zy
 die in Brabant / ofte onsen lande van Guermaze willen
 verlicenten / op de boete hier naer ghendempt : wel ver-
 staende dat de Cooplieden oft andere / die de peerden bren-
 ghen / sullen schuldich zijn den vooz. Collecteur / oft zyn
 uen Commis / op de vooz. wachte van hunne compste
 t'aduiteren / al ter zy de selue peerden / neffens / oft op een
 mple naer / aen de selue wachte sullen brenghen / wt ooz-
 saecke datmen verstaet / dat commende neffens / oft aen
 de wachte / zy dickwils stoutelijck dooz ryden / tot op een
 nen Neutralen bodem / om al soo de betaelinghe t'ontgaen /
 ende dat op de verbeurte vande peerden ende veulens / die
 dat niet en dede / ende beuonden werden sullen eenighe an-
 dere wegghen ghenomen te hebben / ten waere by wete /
 ende consent des vooz. Collecteurs oft Pachters.

*tot 2800
 in 8000
 R. 4. 20*

II.

Welcke Cooplieden ende Dienaers / sullen daer aff moe-
 A ij ten

ten betaelen in handen van onsen voorsz. Collecteur oft
Pachter vier guldens van elck peert/vpsentwintich stup-
uers van elck sochveulen/esi twee guldens van elck volen/
geen sochvolen wesende/maer ouder zijnde/welcken Col-
lecteur oft Pachter sal vande peerden verlicent zijnde/den
innebengers gheuen-eenen ghedruckten licent-brief / by
hem gheteekent met de wapen van Gelderlandt daer
op ghedrukt.

III.

Item en sullen de peerden alsoo inghebrocht / in den
voorsz. Lande niet moghen inde werde/noch oock in stal-
ken ghestelt worden / oft vander ghemeinder stracte oft
herbaene ghelept in eenighe hupsen/oft besloten plaetsen/
sonder consent vande gecommiteerden die ter dier plaets-
se sal resideren/voorz ende aler 3de voorsz. licenten alsoo
betaelt sullen hebben / op de verbeurte der voornoemde
peerden.

IIII.

Item die hunne peerden sullen int Lant/oft ouer wech
willen doen brenghen/3de by hunne domestique dienaers
oft andere huerlinghen/ ende beuonden worden eenich be-
dych oft fraudte te committeren/ sullen de peerden (daer
inne die faute sal worden ondeckt oft beuonden) niette-
min worden gheconfisqueert / dan oft die ghecommittert
waere by den Coopman selfs/die de peerden eyghen toes-
commen/ sonder datse hun int minste sullen moghen ver-
antwoorden/met allegatie dat hunne dienaers hun ordre
oft beuel sullen gheexcedert oft te Lupten ghegaen heb-
ben /

ben/oft anderffints in eenigher manier en;

D.

Inghenalle den Collecteur oft Pachter / eenich vermoeden hadde / dat eenighe peerden in hupsen/stallen oft eenighe plaetsen waeren verstekten / daer aff het recht van licent niet en waere betaelt / sal hy alsulcke plaetsen met interuentie vande Officieren vande Steden oft Dlecken/ moghen doen openen ende visiteren / die welke wy eenen peggelijcken midts desen ordineren terstont te openen / op de penz die daervan wepgheringhe doen sal / te verbeuren hondert guldens / ende ingheualle hy daer peerden verstekten bindt / sal de selue moghen aenlaen ende arresteren / ende indien tselue waer gheschiet met kennisse oft wille ende wete vanden eyghenaer vande voorsz. hupsen / stallen oft plaetsen / zullen verbeuren vooz elck peert alsoo verstekten vyfentwintich guldens. Ende als de Officieren niet vintbaer oft onwillich zijn om arrest oft confiscatie te doen / oock als de peerden bukten de Steden oft Dorpen op de wegghen onvry fullen worden gheuonden / zullen onse Pachters / hunne Collecturen / oft van hun last hebbende / de arresten selfs moghen doen.

DJ.

Ende om te beter alle bedroch te verhueden / zoo verbieden wy aen alle Coopliden ende hunne dienaers / hunte verwoerden eenighe peerden deur te steken / onder het deersel datter zijn hupslieden peerden / ende anderffins hy nachte dooz heimlike ende secrete wegghen / sonder consent des voorsz. Collecteurs oft Pachters / en heim t'voorsz. licent

licent betaelt te hebben/ zoo vooz ghesent is/ **O**rdinerende alle Hunlieden/ Schippers/ Veruoerders / en generalijck allen ende eenenpegelijcken/ hen te verdragen van eenige vande voozs. peerden ouer eenighe veren te vocren / ende ouer wech te helpen / oft in huwne h:psen oft stallen te ontfanghen / ten zyn hun eerst blycke by den licentbrief dat de selue peerden behoortlyck zyn verlicent / op de pene die daer toe eenighe hulpe oft bystant dede / te moeten betaelen neffens de gheconfisqueerde peerden/ de weerde der seluer vooz d'eerste reyse/ ende vooz de tweede reyse/ bouen de voozs. weerde/ arbitralijck te worden ghestraft.

DIII.

Alle welcke onse Collecteurs / Pachters/ hunne ghescommitteerde ende dienaers/ wy ghenomen ende ghestelt hebben/ nemen ende stellen midts desen / in onse protectie ende sauuegarde/ verbiidende wel expreffelijck/ elcken ende eenenpegelijcken van wat qualiteyt zyn zyn / de selue te dypghen/ te schelden / belet oft ouerlast te doen / t'zyn met woorden oft met wercken/ op pene van onse onghenade/ ende van exemplaerlijck ghestraft te worden aen lyfende goet/ naer hunne verdiensten.

DIII.

Verbieden oock by desen/ allen onsen Gouverneurs/ Capiteynen/ beuel hebbende in Steden/ Forzen/ Schantzen / ende alle andere onse Officiere ende Werhouderen/ hunne ghescommitteerde oft medehulpers / niet van de Cooplieden oft hunne dienaers/ peerden inweyngende / te herffschen oft begheeren / directelijck oft indirectelijck /
dan

dan sullen de selue byn ende onghemolesteert moeten la-
ten passeren/midts dat hun by licent-bzieuen vanden Col-
lecteur oft Pachter blycke d'licent vande peerden betaelt
te zijn/op de pene van onse indignatie/ oft anderssints ge-
sozrigert te worden/naer den hepsch vander saecke.

III.

Ende om te beter te beletten de groote listen ende prac-
ticken die de Cooplieden van peerden ghebuycken / om
de betaelinghe van t'voorschzeuen licent te ontgaen/doen-
de die secretelijck int Landt byenghen / onder t'pretent
dat zy die selfs gheboept hebben / oft dat zy van Neu-
trale plaetsen comen/Soo verclaren wy efft ordineren/dat
alle peerden ende volens / in onsen voorschzeuen Lande
van Gelre commende/ t'zy van Ouytlandt/Berghlant/
Guplickerlandt/Cleue/ Stift van Ceulen/ Westphalen/
ende andere Neutrale Landen / t'voosf. recht schuldich
zijn te betaelen/ op pene van confiscatie als vooze: ten zy
dat de Cooplieden/ oft hunne dienacrs int innebyenghen
vande selue peerden by behooylijke certificatie doen blyc-
ken / waer ende tot wat plaetse de selue peerden ghevo-
lent ende opghevoept zijn / ende van waer die gheboecht
worden/den ouderdom / ende het hayt / midtsgaders die
lickteeckenen / zoo zy eenich merckelijck hebben: ende
soo eenighe certificarien int Hoochduyts ghemaectt zijn/
sullen de Cooplieden ghehouden wesen/de selue in Neder-
lantse oft Francoische taele te doen translateren / ende
aen den Pachter oft zijnen ghecommitteerde de origina-
le certificatie/ende het translaet ouer leeren.

Ende

7.
Ende alsoo de Coopliden dickwils trachten onbyne
peerden als byne peerden dooz te steken / soo beuelen wy
dat niemant niet eenighe byne peerden en sal moghen te
merckt ryden/sonder hem te versien van behoorzijcke cer-
tificatie. Verbiედende wel ernstelijck allen Secretarisen/
Notarisen/ ende generalijck eenenpeghelijcken / eenighe
certificatien te maecken ende wt te gheuen / daer cooper
ende vercooper sullen tynghen van hunne eyghen peer-
den/ende coopmanschappē/dien aengaende gedaen/maer
alleenlijck van onpartydighe persoonen die eerst sullen
moeten behoorzijck gheeedt worden/by den Officier van
der plaetsen / Secretarisen / oft Notarisen / daer vooz zy
sullen gheproduceert worden / ende sal by de selue inde cer-
tificatie verclaert worden / dat het zijn mannen merite-
rende in haer ghetuyghenis gheloift te worden / ende
sullen de depositien moeten gheschieden respectuielijck in
presentie van twee Schepenen / oft twee ghetuyghen /
stellende inde vooz. certificatien de naemen ende toena-
men vanden cooper ende vercooper/ende die plaetsen van
hunne/ende des ghetuyghen residentie/niet oock den ou-
derdom/hairen ende plaetse daer die ghevolent ende ghe-
voept zijn/op de pene/dat indpen in eenighe certificatien
alle de vooz. qualiteyten niet en zijn gheobserveert / zy
zullen moeten betaelen t'recht vande licenten/ende subiect
zijn de penen/inden eersten artynckel deser Ordinantie be-
grepen. Ordinerende allen Officiers/Secretarisen/ende
Notarisen/hun naer t'ghene des vooz. is/punctuelijck te
reguleren/ende van alle certificatien by hun wtghegeuen/
te houden pertinent register / ende daer aff den voozsen-
den Collecteur oft Pachter/tot zijnen coste/ te gheuen vi-
sie ende

ſie ende coppe / zoo dichtwils als hy des verſoeken ſal / ſou
der des te zijn in ghebreke.

§ 3.

Welcke Cooplieden ende alle andere met zoo daenige
certificatien verſien zijnde / hun ſullen moeten prezente-
ren aen den voozſ. Collecteur oft Pachter tot ~~Waffen~~
voozſ. oft ander plaetſe / die hy hun ſal wſen verkoſen /
ende aen hem de ſelue overleueren / om oft hy naermarkt
daer inne eenich bedroch quaeme te ontdekken / zijn ver-
hael te moghen nemen / des ſal de voozſ. Collecteur oft
Pachter den Cooplieden in plaetſe van hunne certificatie
gheuen eenen behoorlijcken licent-brief / ſonder coſt van
de Cooplieden / de welke achtervolghens den derden
article hier vozens / hun metten licent-brief ende perden
zullen moeten prezenteren / aen den ghenen daer toe ghe-
ſtele oft te ſtellen / ter plaetſen ende wachten / daer zy
commen te paſſeren / ſonder neffens de ſelue wachten / in
eenigher manieren te ruden / op de pene inden ſeluen ar-
ticle begrepen.

*of Bal off
de d'ohio
re*

§ 3.

Ende oft ghebeurde dat eenighe Cooplieden / fac-
teurs / oft peniants anders brochten certificatien die de
voozſ. qualiteyten niet en hadden / zoo zullen zy ſchul-
dich ende ghehouden zijn aler zy haere perden ſullen
moghen voozſ. leyden t'recht te namptiferen / in handen
vanden voozſ. Collecteur / oft zijnen Commis / totter tyt
toe dat zy andere behoorlijke certificatie ſullen ghehaele
hebben / d'welck ſal moeten gheſchieden in eenighen com-
petenten

petenten tpt/ by hun onderlinghe te accorderen/als wan-
neer de ghenamptiseerde penninghen sullen worden ghe-
restitueert/ zoo sulcx beuonden sal worden te behooren:
maer indien eenighe Cooplieden alsulcke certificatiën
sullen willen sustineren in rechte/ sullen niettemin gehou-
den zijn/het voorsz. recht van licenten te namptiseren/mec
sulcken verstande / dat indpen beuonden werde / dat den
Collecteur r'onrechte hem daer teghen hadde gheoppo-
neert/dat hy het dobbel van dien sal moeten restitueren.

§§§.

Item soo wy bericht zijn dat de Cooplieden/ Hupplie-
den ende andere/ hunne peerden weten ter merckt te bren-
ghen op Jaer ende weeckmerckten / ende oock byprens-
tpts in andere / zoo openbaere / als secreete plaetsen / zoo
conferteren wy onsen voorsz. Collecteur oft Pachter/ dat
hy alomine zijne wachten sal moghen legghen / zoo wel
in onse Landen van Selre / als andere onse Landen /
ende dat hy / oft zijne ghecommiteerde / allen ende re-
neuweghelijcken eenighe peerden door Vesterlandt ghe-
brocht hebbende/ die hy sal vinden ondersien van zijnen
behoorzlijcken licentbrief sal moghen aanspreken ende con-
tenderen tot confiscatie vande peerden/in alle andere lan-
den wesende onder onse ghehoorzsaemheyt.

§§§§.

Ende op dat de Cooplieden hunne peerden / niet twee
mael oft meer met eenen licentbrief door en brenghen/ ge-
lijck elcers wel gheschiet is / zoo ordonneren wy / dat de
selue Cooplieden alept hunnen licentbrief sullen moeten
hebben by hunne peerden/ op de verbeurte der seluer.

Alle gheschillen / questien ende swarckheden die ter oorz-
 saecken van oesen zuien comen te rypen/willen ende ordi-
 neren wy dat beleyt ende besliche sullen worden in onse
 Cancellerie van Selberlandt / ende dat partien worde
 ghedaen goet cozt recht ende expeditie van Justicie / wel
 verstaende nochtans dat de peerden onder bozhtochte
 niet ontsighen sullen worden/voor ende alcer den thoon
 gheleyt sal wesen daer toe wy den Pachter geuen tyt van
 acht daeghen/ naer dat hem de wete sal zijn ghedaen / dat
 zijne ghecommitteerde eenighe peerden in arrest ghenom-
 men hebben / ende dat om redenen / dat wy verstaen / dat
 zoo wanneer de peerden gheslacckt zijn / den Collecteur
 oft Pachter gefrustreert is van zijnen thoon/ edoch ken-
 nende de Cooplieden hantne aengheslagghen peerden on-
 wy te wesen / sullen de selue onder soluente bozhtochte
 moghen gheloft worden.

Ende willende versien/ dat onse Pachters de Cooplic-
 den niet gheene onnoedighe oft lichtueerdighe arreste-
 menten en quellen/oft oock de Cooplieden onse Pachters
 met frivole processen / ordineren wy dat onse Pachters /
 woonende binnen Shertoghenbossche/ aldaer oft in onse
 Stadt van Antwerpen sullen gehouden wesen den Coop-
 lieden te stellen sufficiente bozghen voor alle costen /
 schaeden ende interesten / die door onbehoorlickke ar-
 restementen sullen comen te rypen / zoo wanneer zy
 by den Cooplieden daer toe worden versocht / ten
 lancksten in veertghen daeghen oft drie weken /
 B 2 gelijk

ghelijck inghelijcx allen Cooplieden binnen ghelijcken
tijt ghehouden sullen wesen goede sufficiente borghe te
stellen / tot contentement van onse voorszende Pachters/
ten minsten die by den Rechter goet ende solvent ver-
claert sullen worden / vooz de werde vande selue peer-
den / oft anderstins / ende by ghelzcke van dyen / zullen
de peerden mogen vercocht worden / ad opus ius habentis,
naer den ouerstrycken van thien daghen.

1033.

De voorszeyen confiscatien / penen ende byucken /
sullen bedeyt worden in viere / te weten een derdendeel
tot onsen prozpte / ende twee andere derdendeelen tusschen
den Officier die d'exploict / oft den Pachter oft Collec-
teur behulp ende bystant doen sal / den seluen Collecteur
oft Pachter / ende den aenbyngher / elck vooz een derde
ghedeelte / des sullen allen Officiers verobligeert zijn / by
den voorszeyen Collecteur oft Pachter / oft van hem
last hebbende / versocht zijnde / hem te assisteren / naer
hepsch vander saecken / ende zoo warneer de Officiers
tot geen assistentie gheemploeyert sullen zijn gheweest /
sal desselfs ghedeelte bliuen aen den Pachter / die daeroff
zijne andere assistenten sal ghehouden zijn te loonen / in-
dien by eenighe heeft gheemploeyert.

1033.

De voorszeyen Collecteur oft Pachter en sal niet
moghen van de aenghesaelde oft gheconfisqueerde peer-
den composeren / dan met onse kennisse / van dyen van
onse Finantien / oft vande Rentmeestren van onse
Demen

**Demeynen / ten plaetsen daer d'apprehensie oft arrest
sal gheschiet zijn / oft daer de peerden sullen zijn ghe-
bracht/ende het accozt mocht comen ghemaccht te wo-
den / ten warre van een partje van dyp oft vier peerden/
daervan wy hem oozlouch te moghen composeren / des
blyft hy verbonden drien van onse voorsz. financie van
de apprehensie ende compositie t'aduerteren / ende een
derdendeel wel ende ghet outelijck te betaelen.**

¶

**Ende op dat onsen Collecteur oft Pachter de con-
trauenteurs / ende ouertreders van dese onse Ordinan-
tie te sekerder mach calengieren ende achterhaken / soo
oozlouen ende consentren wy hem / dat hy noch dyp
jaeren lanck / naer dat eenighf fanke int innebynghe
vande voorszcheuen peerden ende volens / oft van niet te
betaelen t'voorszcheuen recht / sal ghebeurt zijn hy sal de
ouertreders ende contrauenteurs moghen doen arreste-
ren/ende veruolgen in alle plaetsen onder onse ghehoor-
saemheyt/ende int recht roepen vooz de wethouders/daer
onder sulcke delinquanten resofteren / oft ter plaetsen
daer hy die onder onse ghehoorsaemheyt sal connen cry-
ghen. Alwaer wy willen ende ordineren dat partjen ges-
administreert sal worden goet/ cozt recht/ ende expeditie
van Justicie consoym onse Placcaeten.**

¶

**Wpuende voozts in crachte ende bigeur ons vooz-
gaende Placcaet in alle zijne puncten ende articlen / dese
niet contrarierende.**

Ende

Ende ter eynde dat van dese onse Ordinantie ende ge-
bode niemant ontweentſchap en pzetendere / ontbidden
ende keuelen wy onsen Cantzler ende luden van onsen
Lande van Selberlandt / dat zy de selue doen kundighen
ende wtroepen alomme binnen de ſteden ende plaetsen
van onsen Lande ende Hertochdomme van Gelte / daer-
men ghewoönlick is wtroepinghen ende publicacien te
doene ende van noode wesen ſal / Ende tot onderhoude-
niſſe ende obſeruantie van diere / procederen ende doen
procederen teghens de ouer:reders ende d'ongh:hoorſa-
me / by executie vande penen voorsz. Des te dreene mit
dieſſer aendleefe / gheuen wy hun volcommen macht ende
auctoriteyt ende ſunderlingh beuel / Ontbidden ende be-
uelen allen ende eenenpeghelijcken / hun naer desen te re-
guleren. Ghegheuen in onse Stadt van Wyffel / den
achtſten Octobris / zeshien hondert elfue.

ALBERT.

Le Duc de Croy & d'Arſchot.

N. de Montmorency.

B. de Robiano.

Stercke.

Dennetiere.

PRIVILEGIE.

HAere Deurluchtichste Hoocheden fauorabelijck geneycht totter supplicatien van Rutgeert Velpius ende Huybrecht Anthoon, hebben hun geacordeert, ende accorderen mits desen door singuliere gratie, dat zy zullen mogen alleen, met seclussie van alle andere Boeckdruckers, drucken dit tegenvoordich Placcaet, in Duyts ende in François, ende vercoopen ouer alle de Prouincien vvesende onder haere onderdanicheyt, ghedurende den tyt van x. Iaren: noch oock elders ghedruckt al hier te mogen brenghen oft vercoopen ghedurende den tyt voornoemt sonder consent vande Supplianten: nietteghenstaende eenighe Priuilegien particulier die zy souden moghen pretenderen t'sy vande Gouverneurs, Prouinciale Raden, Magistraten oft andere vvy dat soude moghen vvesen. (De vvelcke haere Hoocheden voornoemt verbieden, om zekere goede respesten den Boeckdruckers voornoemt, oft Boeckvercoopers alsulcke oft ghelycke priuilegien te verleenen) op de pene vande verbeurte der seluer, ende amende van dry Carolus guldens voor elck exemplae dat beuonden sal vvesen vercocht te syne, te appliceren ten profyte een derdendeel tot haere Hoocheden, het tvveede voor den Officier, ende het derde voor de Supplianten. Ordineren haere voornoemde Hoocheden, dē hooft- Presidenten, ende Luyden van haere Priuée ende groote Raden, Presidenten ende Luyden van haere Raden van Luxemborch, Vlaenderen ende Arthois, Groot-Bailly van Henegouuwe, en Luyden van haren Rade tot Berghen: President ende Luyden vanden Rade tot Namen, Gouverneur van Ryssel, Douvray en Orchies, Groot-Baillieu van Dornick, ende Dornicxsche: Preuoost den Graue tot Valenchien: Schouthervan Mechelen: en allen anderen Officiers ende ondersacten, dyen t'selue aenrakē sal: desgelycx oock allen Boeckdruckers ende Boeckvercoopers residerende onder heure onderdanicheyt, dat sy hier naer hen hebben te reguleren, en voegen. Wāt haerlieder vville sulcx is. Ghegeuen tot Bruessel onder den Secreten Zeghel van haere voornoemde Hoocheden den 30. Iulij 1611. G. V.

Le Comte.

Ende inden Raede van Brabant.
Gheteekent

Busschere.